

NÁVRH UČEBNÍCH OSNOV PRO ZOBCOVOU FLÉTNU

LEDEN 2006

ČÁST 1

Jan Kvapil a kolektiv:

Magda Bohušová

Julie Braná

Monika Devátá

Bronislav Jonszta

Eva Kvapilová

Hana Šťastná

S výjimkou oprav některých překlepů a aktualizace vydavatele Flautoškoly nebylo od ledna 2006 do textu zasahováno.

Jedná se o pracovní materiál, který neprošel redakční úpravou a byl určen k další diskusi, k níž ovšem vzhledem k přípravě ŠVP nedošlo.

CHARAKTERISTIKA HUDEBNÍHO OBORU

Posláním hudebního oboru ZUŠ je poskytnout žákům, kteří projeví potřebné předpoklady a zájem o studium hudby, základy odborného vzdělání a vychovat z nich zaujaté hudebníky, kteří by se dovedli ve svém životě i v životě společnosti uplatnit v tom či onom žánru jako amatéři nebo budoucí profesionálové. To znamená vychovat mladého člověka schopného vlastního pěveckého nebo instrumentálního projevu, s rozvinutou schopností proniknout do výrazu a struktury hudebního díla, s určitým měřítkem hodnot, s nímž k hudbě přistupuje, s vědomím, že i v umění jsou tyto hodnoty výsledkem cílevědomé a ukázněné práce.

Tato výchova se uskutečňuje v řadě odborných předmětů, ve kterých se intenzívním, aktivním provozováním hudby prohlubují a rozšiřují hudební znalosti a dovednosti, jež získává žák ve všeobecné hudební výchově.

Průpravu k vlastnímu studiu na hudebním oboru ZUŠ představuje přípravná hudební výchova, kde se hravým způsobem ověřují a upevňují předpoklady a zájem žáků pro toto studium a v instrumentálních nebo pěveckých skupinách zjišťuje oprávněnost volby hlavního předmětu podle osobitých vloh a fyziologických dispozic žáků.

V hlavním předmětu se učí žáci zvládnout technické a výrazové prostředky zvoleného nástroje nebo zpěvu tak, aby se jim stal prostředníkem k vyjádření hudebních myšlenek, k reprodukci přiměřených skladeb sólových, ansámblových a komorních, popřípadě vlastní improvizaci. Seznamují se postupně s hodnotnou literaturou svého oboru, cvičí se v pohotovosti ve čtení z listu, upevňují svou paměť a své nástrojové nebo pěvecké dovednosti prakticky uplatňují podle povahy předmětu v jednoduchých improvizovaných doprovodech apod.

Důležitou složkou výchovy každého hudebníka je průprava k souhře ať již jde o čtyřruční hru, hru v souborech, orchestru, komorní hru, sborový nebo komorní zpěv. Tyto disciplíny navazují organicky na hlavní předmět, vycházejí z praktického uplatnění instrumentálních nebo pěveckých dovedností, ale také zpětně ovlivňují intenzitu instrumentální nebo pěvecké výuky a celkového hudebního rozvoje žáka.

Hudební poznatky a prožitky získané v jednotlivých předmětech hudebního oboru ZUŠ integruje a třídí hudební nauka, jejímž hlavním posláním je vychovat z žáků hudbymilovného a kulturního člověka.

Nadání k nástrojové hře, resp. zpěvu se skládá z řady složek od přirozených fyzických dispozic přes schopnost pohotově číst notový zápis, míru fantazie i odvahy projevit své cítění až po hudební představivost, paměť apod. Otázka, do jaké míry je prospěšné a možné rozvíjet zaostávající složky tohoto nadání a kdy je lépe využít přirozených vloh určitého druhu, je otázkou diferenciacce mezi žáky a to nejen diferenciacce na budoucí profesionály a amatéry, ale i uvnitř těchto skupin. V žádném případě se však nemůže týkat tato diferenciacce odbornosti výuky. Se stejnými požadavky na odbornost se strany učitele je třeba přistupovat k té velké většině těch, kteří se budou věnovat zájmové umělecké činnosti jako výkonní amatéři, zasvěcení milovníci umění a spolutvůrci kulturního a veřejného života, jako k té menší části těch, kteří budou používat nabytých znalostí a dovedností jako základ k profesionálnímu studiu. Rozdíl bude jen v tom, že v druhém případě budeme vyžadovat navíc v daleko větší míře i zvládnutí techniky, širší a závažnější repertoár a jeho dokonalé provedení.

Pro všechny absolventy hudebního oboru ZUŠ by mělo být cílem dosáhnout takového stupně technického a hudebního rozvoje, aby byli schopni samostatně hrát na zvolený nástroj, respektive zpívat, studovat nové skladby v rozsahu svých možností, uplatňovat se jako platní členové hudebních souborů zájmové umělecké činnosti, aby měli takovou schopnost hrát nebo

zpívat z listu, aby se mohli seznamovat s novou hudební literaturou, aby byli schopni jednoduché improvizace a nejvyspělejší z nich se uplatnili i jako sólisté při různých společenských a kulturních příležitostech.

UČEBNÍ PLÁN Č. 5 A

<i>Předmět</i>	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
1. Hra na nástroj (individuální výuka), hra z listu, příprava k souhře	1	1	1	1	1	1	1
2. Komorní hra, hra v souboru*	-	-	0,5-1	0,5-1	0,5-1	1	1
3. Hudební nauka	1	1	1	1	1	-	-
Celkem:	2	2	2,5-3	2,5-3	2,5-3	2	2
Nepovinný předmět: sborový zpěv nebo hra na nástroj	0,5-1	0,5-1	0,5-1	0,5-1	0,5-1	0,5-1	0,5-1
hudební nauka	-	-	-	-	-	1	1

*Poznámka: Obvyklý počet žáků v souboru je 3-6, učitel má nárok na přidělení příslušného počtu vyučovacích hodin.

V případě, že žák začíná v ZUŠ hrát na zobcovou flétnu a v průběhu studia mění obor, postupuje podle učebního plánu č. 5 (A).

UČEBNÍ OSNOVY HRY NA DECHOVÉ A BICÍ NÁSTROJE

CHARAKTERISTIKA A POJETÍ

Dechové a bicí nástroje dosáhly v oblasti naší kultury takového uplatnění a obliby, jako nikdy dříve, a to nejen na poli profesionálním, ale především v oblasti zájmové kulturní činnosti dětí, mládeže i dospělých. Hra na tyto nástroje umožňuje především zajímavou zájmovou činnost nejen jednotlivcům, ale i celým kolektivům při souborové nebo orchestrální hře. Společenské uplatnění těchto jednotlivců i kolektivů je všestranné.

Vzhledem k tomu, že ne všechny dechové a zejména bicí nástroje jsou sólistické povahy, a ne všichni žáci ZUŠ svými vrozenými schopnostmi a fyziologickými předpoklady budou schopni sólistických výkonů na svůj nástroj, jsou učební osnovy sestaveny tak, aby každý žák získal takové základy odborného vzdělání, které by mu umožnily uplatnit se podle svých schopností a zájmů jako dobrý amatér a zasvěcený spoluvůrce životního stylu v naší společnosti, nebo zvolit si hru na některý dechový nástroj (nebo bicí nástroje) jako své povolání a orientovat se na profesionální studium.

METODY A FORMY PRÁCE

Učební osnovy jsou základní směrnici pro práci učitele v jednotlivých ročnících. Splnění vyučovacího cíle a probrání vytyčených studijních problémů jsou pro učitele i žáka závazné a jsou podmínkou pro postup žáka do dalšího ročníku. Veškerá technická cvičení, etudy i skladby pro přednes a hru z listu volí učitel tak, aby v nich mohl žák postupně procvičit a uplatnit všechny získané dovednosti. Doporučená literatura technická i přednesová slouží základní orientaci učitele a může ji podle svých zkušeností a individuálních potřeb jednotlivých žáků volně kombinovat, doplňovat a nahrazovat jiným, tomu kterému ročníku přiměřeným materiálem. Obdobně si volí učitel sám vhodné metody a formy učně výchovné práce, které vedou ke splnění stanovených cílů. Zvládne-li žák potřebnou látku svého ročníku, může učitel přikročit k probírání studijních problémů dalšího ročníku. Přitom dbá, aby technický a muzikální rozvoj žáka byl v rovnováze. Úsilí učitele směřuje k tomu, aby žák získal během studia takový vztah ke svému nástroji, že by se mu stal trvalým prostředkem k vyjadřování jeho hudebních představ.

Rozvíjení hudebnosti na jedné a pěstování techniky hry na nástroj na straně druhé je dvojjediným cílem výchovně vzdělávací práce učitele. K uskutečnění tohoto cíle slouží soubor požadavků obsažených v učebních osnovách jednotlivých nástrojů, které je možno shrnout do těchto okruhů.

1. Základy dechové techniky
2. Tónový rozsah nástroje - kultura tónu - intonační jistota
3. Artikulace, dynamika, vibrato
4. Cit pro hudební frázi
Cit pro dynamickou stavbu
Přehled o rytmickém rozdělení
Cit pro agogiku a metrum
5. Zvládnutí stanovených stupnic a akordů
6. Nácviik hry z paměti
7. Hra z listu
8. Příprava k souhře a komorní hře

9. Základní praktická orientace ve stylových obdobích včetně seznámení s výrazovými prostředky nové hudby
10. Vypěstování pracovních návyků vedoucích k pozdějšímu samostatnému studiu
11. Rozvíjení tvůrčích schopností žáka pomocí jednoduchých prvků improvizace

Technické a přednesové skladby musí proto jednoznačně sloužit k zvládnutí vytypovaných problémů v logické postupnosti a stoupající náročnosti. Uvědomělému studiu napomáhají hudebně teoretické znalosti žáka a jejich praktická aplikace na probíraný hudební materiál.

Učitel respektuje fyzickopsychické vlastnosti žáka se zaměřením na jeho úroveň vnímání, schopnost uvědomělé koncentrace, paměťových schopností, jeho vlastních představ a fantazie. Vychází z jeho způsobu myšlení, citovosti a aktivity. Buduje na jeho schopnostech, zájmu a povahových vlastnostech. Přitom využívá všechny nové progresivní metody a formy práce spolu s novými poznatky nástrojové hry a literatury a usiluje o maximální efektivnost vyučovacího procesu. Využívá různé učební pomůcky, hudební materiály, gramodesky, magnetofonové nahrávky, odbornou pedagogickou a metodickou literaturu.

Při vyučování přistupuje učitel k práci se žákem podle jeho individuálních možností a schopností, čemuž musí být přizpůsobena struktura vyučovací hodiny. Podporuje v žákovi iniciativnost, vede jej k hudební představitosti a samostatné práci, k správnému postupu při cvičení a ke kritické sluchové sebekontrolě.

Součástí vyučovací hodiny je také přehrávání učitele. Žák by měl odcházet z hodiny s jasně vytyčeným cílem - úlohou. Práce žáka doma i ve škole má být cílevědomá a zároveň radostná a přinášet mu pocit uspokojení. K úkolům učitele patří také probouzet v žákovi zájem o poslouchání hudby, naučit jej v hudbě objevovat krásu, radost, estetický zážitek a vést jej k vytváření vlastního názoru při poslechu hudby.

Do oddělení dechových a bicích nástrojů jsou zařazeny tyto nástroje:

Hlavní nástroj	Vedlejší příbuzné nástroje
Zobcová flétna*	
Flétna příčná	Píkola
Hoboj	Anglický roh
Fagot	-
Klarinet	Klarinet Es, basový klarinet
Saxofon	Saxofon Es Alt, B Tenor, Es Baryton, výjimečně B Soprán
Lesní roh	Melofon
Alt, tenor, basová trubka, baryton	Trubky vysokých ladění C, D, B (oktávová)
Pozoun	Tenor, baryton, basová trubka
Tuba F, tuba B	Helikon, suzafon

*Žák hraje v průběhu studia na různé nástroje rodiny zobcových fléten. V počátečních ročnících je základním nástrojem pro sólovou hru sopránová flétna, později obvykle flétna altová. Dle fyzických dispozic a potřeb studia se učí ovládat i ostatní nástroje (flétny tenorové, basové či sopraninové) a využívá je v sólové, komorní i ansámblové hře.

bicí nástroje

Hlavní obor: Malý buben, velký buben, činely, triangel, kastaněty, tamburina, souprava bicích nástrojů

Vedlejší příbuzné nástroje: Tympány, xylofon, vibrafon, marimba, zvonková hra, claves, bonga

Žáci, kteří si zvolí dechový nástroj jako hlavní obor studia podle výše uvedeného seznamu mohou, zpravidla na II. stupni, přibrat další, vedlejší nástroj podle svého studijního zaměření, zájmu a možností.

Vlastnímu studiu hry na dechové a bicí nástroje předchází zpravidla přípravná hudební výchova (PHV). V případě, že žák po několika prvních letech studia mění obor (např. začíná hrát na zobcovou flétnu a později přechází na nástroj žesťový), postupuje v prvních ročnících podle učebního plánu tohoto nástroje, na nějž je právě vyučován (u zobcové flétny plán č. 5A).

V oddělení dechových a bicích nástrojů na I. stupni získávají žáci základní znalosti a dovednosti, potřebné k dalšímu uplatnění v hudební praxi. Během prvních dvou ročníků se již počinají diferencovat nástrojové schopnosti žáků i jejich zájem o budoucí zaměření. Proto počinaje třetím ročníkem lze již zpravidla bezpečně určit žáky, kteří se budou orientovat více na amatérskou hudební praxi a nároky na jejich sólistické uplatnění se již nebudou příliš stupňovat. Tito žáci budou pokračovat ve studiu s cílem amatérského uplatnění v hudebních souborech, dechovém orchestru, komorní hře apod. Žáci, kteří projeví výrazné nástrojové, nátiskové a hudební předpoklady, budou pokračovat v rozšířeném vyučování, jehož cílem je dokonalá příprava žáka k přijímací zkoušce na profesionální hudební školu (konzervatoř, vojenská hudební škola), popřípadě sólistické uplatnění v zájmové umělecké činnosti.

UČEBNÍ OSNOVY HRY NA ZOBCOVOU FLÉTNU

ÚVOD

Zobcová flétna prochází v současné době v naší zemi přelomovým obdobím. Na jedné straně vzrůstá zájem o kursy či semináře a nedávno byl na několika konzervatořích otevřen hlavní obor Hra na zobcovou flétnu, na straně druhé patří k nemnoha nástrojům vyučovaným obvykle pedagogy, kteří neměli možnost získat patřičnou kvalifikaci.

Nové osnovy se snaží reagovat na stávající situaci a pomoci učitelům orientovat se v bohaté literatuře nástroje, avšak v žádném případě nemohou suplovat metodické materiály a odpovídající vzdělání.

Patrně ještě určitou dobu potrvá, než se působení profesionálně vyškolených učitelů zobcové flétny ve větší míře projeví v pedagogické praxi, nicméně učebnice a postupy vycházející z poznatků profesionálních hráčů by měly tvořit základ výuky na ZUŠ, ostatně stejně tak, jako je tomu u jiných nástrojů.

Vzhledem k záplavě nových skladeb i edic a vývoji metodiky hry na zobcovou flétnu v posledních desetiletích doporučujeme účast učitelů na specializovaných seminářích. Přestože drtivá většina žáků ZUŠ nemá profesionální ambice, je povinností školy nabídnout jim vzdělání na vysoké profesionální úrovni, což v případě zobcové flétny není v naší zemi zatím samozřejmé.

leden 2006

CHARAKTERISTIKA A POJETÍ PŘEDMĚTU

Zobcová flétna je krásný hudební nástroj s bohatou historií a literaturou. Pro předškolní děti představuje, zvláště jako součást Orffovského systému, jednu z prvních možností seznámení s instrumentální hudbou, děti školního věku se mohou přes různé hry, lidové písně a renesanční tance propracovat ke složitějším kompozicím barokním i moderním, profesionálním hráčům se pak otevírá široký repertoár od středověku po současnost včetně nejnáročnějších skladeb.

Hlavním cílem studia na ZUŠ je rozvoj sluchové představivosti a schopnosti hudebního vyjádření žáka. Ke hře na zobcovou flétnu neodmyslitelně patří i interpretace skladeb řady stylových období, zdobení i různé druhy improvizace. Repertoár nástroje umožňuje od poměrně útlého věku žáka věnovat pozornost i hudbě komorní a ansámblové.

Mnozí žáci po několika letech studia přecházejí na jiný nástroj. Řada učitelů ostatních dechových nástrojů odmítá léta tradovaný názor, že hra na zobcovou flétnu je vhodnou přípravou pro všechny dechové nástroje. V případě, že se žák učí prvních několik let v ZUŠ hrát na zobcovou flétnu, měl by být veden v souladu s charakterem a zákonitostmi tohoto nástroje, a to i při skupinové výuce v PHV. Přes určité společné znaky se technika hry na zobcovou flétnu zásadním způsobem odlišuje od techniky moderních dechových nástrojů symfonického orchestru. Zejména to platí pro oblast artikulace, ale i frázování, tvoření tónu a prstové techniky. Případný pozdější přechod na jiný nástroj by neměl být důvodem k nekvalitnímu zvládnutí elementární nástrojové techniky zobcové flétny v počátečních ročnících studia.

Učební plány počítají s tím, že s výukou začínáme přibližně u šestiletých dětí. Hlavní důraz kladou na kvalitu získaných dovedností, „rychlost“ postupu měřená počtem probraných cvičení není kritériem úspěšnosti.

METODY A FORMY PRÁCE

Nejdůležitějším úkolem učitele je probudit vnímavost žáka ke zvuku jako k nositeli hudebního sdělení. Hlavní pozornost věnujeme rozvoji hudebních schopností žáka, přičemž vycházíme z jeho osobnosti, představ, fantazie a bereme v potaz přirozené dispozice fyziologické i psychické.

Harmonicky rozvíjíme vkus žáka prostřednictvím vlastní výuky, veřejných vystoupení i poslechem koncertů či nahrávek. Využíváme progresivních metod práce a celého bohatého spektra literatury k dosažení maximální přitažlivosti a efektivity vyučovacího procesu.

Vlastnímu studiu hry na zobcovou flétnu předchází PHV, kde se žáci ve skupinkách po dvou či třech připravují ke hře na nástroj. V PHV a počátečních ročnících studia je základním nástrojem sopránová zobcová flétna, dle vyspělosti žáka lze přibližně od konce 3. ročníku přibírat flétnu altovou, která se postupně stává nástrojem, na který žák hraje nejvíce a používá jej pro technická cvičení.

Doporučená technická i přednesová literatura slouží pro základní orientaci učitele. Dělí se do dvou skupin: v textu osnov najdeme nejdůležitější publikace, s nimiž by měl být každý učitel dobře obeznámen, v závěru se objevuje ucelený seznam literatury, který obsahuje i látku doplňující. Učitel může podle svých pedagogických zkušeností a individuálních potřeb jednotlivých žáků literaturu kombinovat, doplňovat a nahrazovat jiným přiměřeným materiálem, avšak měl by používat profesionální metodické postupy a dbát na stylovou rozmanitost studovaného repertoáru.

REPETOÁR A DĚJINY ZOBCOVÉ FLÉTNY

Repertoár zobcové flétny můžeme rozdělit do čtyř skupin*: Skladby **přímo určené** zobcové flétně vznikají především v 17. a 18. století a od roku 1930 do současnosti. **Pravděpodobný repertoár** zahrnuje díla, u nichž autor přesně nespecifikuje nástroj, avšak z jejich charakteru, rozsahu a ze studia literárních i obrazových pramenů vyplývá, že v době svého vzniku byla hrávána též na zobcovou flétnu. Jedná se především o ansámblové skladby z 16. století, italské raně barokní sonáty a canzony a francouzské kompozice z přelomu 17. a 18. století. Jako **rozšířený repertoár** se označují skladby, které se původně pravděpodobně na zobcovou flétnu nehrály, avšak znějí přesvědčivě i pro zasvěceného posluchače. Jde zejména o případy, kdy se výsledný zvuk zobcových fléten přibližuje zvuku nástrojů, jimž byla skladba původně určena – např. flétnové kvarteto může ve vhodně vybrané skladbě připomínat varhany; zobcová flétna má podobný zvuk, jako šestidírkový flažolet, pro něž byly některé skladby napsány. Termín **aranžmá** se používá pro skladby libovolného stylového zařazení, které úpravou pro zobcové flétny ztratí určitou část původní zvukové či hudební kvality. Přesné dělítko mezi rozšířeným a aranžovaným repertoárem nelze objektivně určit.

Zobcová flétna nachází odnepaměti uplatnění též v hudbě lidové. Následující stručný přehled dějin nástroje se bude zabývat pouze hudbou umělou, tedy skladbami, které se dochovaly v tištěných či rukopisných pramenech.

Zobcová flétna jako nástroj umělé hudby se pravděpodobně objevila poprvé v severní Itálii koncem 14. století. **Středověký repertoár** zobcové flétny tvoří především tance z repertoáru potulných kejklířů (*estampie, saltarella, trotta* ad.) a transkripce jedno– či vícehlasých vokálních skladeb.

Pro období **renesance** jsou typické rodiny stejných nástrojů v různých velikostech, které hrají společně. M. Praetorius popisuje osm typů zobcových fléten, od sopraninové laděné v g" po velkou basovou (F). V literatuře nalezneme popisy podobných rodin nástrojů smyčcových (violy da gamba) i dechových (plátkové nástroje, žestě, příčné flétny). V období ohraničeném přibližně lety 1500 a 1650 tvoří základní repertoár consortu stejných nástrojů skladby polyfonní, taneční a transkripce vokálních děl. Consortové skladby bývají obvykle tří- až šestihlasé, i když výjimkou nejsou ani vícesborové kompozice pro 8–16 hlasů. Z doby renesanční pochází i první učebnice hry na zobcovou flétnu (S. Ganassi, *Opera intitulata Fontegara*, Benátky, 1535) a sbírky G. Bassana a A. Virgiliana obsahující první sólové skladby pro zobcovou flétnu. Přestože sbírka *Der fluyten lust-hof* Jacoba van Eycka vycházela v Amsterdamu v letech 1644-1655, patří stylově k období přelomu 16. a 17. století. Je určena sólové sopránové zobcové flétně a obsahuje na 150 písní, tanců, žalmů i dalších skladeb z celé renesanční Evropy s velkým množstvím variací vytvořených na principu renesančního zdobení (diminuce).

V **první polovině 17. století**, v období přerodu renesance v baroko, vznikají v Itálii první skladby pro sólový hlas nebo více hlasů (obvykle 2-4) a basso continuo (G. Frescobaldi, G. P. Cima, G. B. Fontana ad.). Melodické hlasy se obvykle hrávaly na housle nebo cink, avšak objevuje se i několik skladeb pro zobcovou flétnu. Zobcové flétny měly své místo i v některých raných operách.

V **Anglii** mezi lety **1660 a 1730** byla (především altová) zobcová flétna nejoblíbenějším nástrojem hudebních amatérů. Vycházela zde řada učebnic, příruček obsahujících i nejrůznější melodie, které se na flétnu dají hrát. Skladatelé (J. Ch. Pepusch, D. Purcell, G. Finger ad.) používali zobcové flétny v nejrůznějších nástrojových kombinacích – dochovaly se sólové či triové sonáty s bassem continuum, dua i tria bez basu, kantáty, koncerty i komorní skladby různého obsazení. Vůdčí skladatel anglického baroka H. Purcell využíval zobcové flétny ve svých vokálně instrumentálních dílech a skladbě *Three parts upon a Ground*.

Ve **Francii přelomu 17. a 18. století** vznikla řada skladeb pro zobcovou flétnu, avšak nejdůležitějším dechovým nástrojem byla flétna příčná. Mnohé francouzské barokní flétnové skladby (J. M. Hotteterre, A. D. Philidor, J. B. de Boismortier ad.) se dají v souladu s dobovou praxí hrát ve vhodných transpozicích na zobcovou flétnu. Typickými formami jsou suity pro jednu nebo dvě flétny s continuum, dále pak dua a tria bez basu a komorní hudba různého obsazení. Zvláštním útvarem jsou preludia, krátké sólové skladbičky na pomezí etudy a zapsané improvizace (J. M. Hotteterre ad.).

V **Itálii konce 17. a první poloviny 18. století** byly nejrozšířenějšími instrumentálními formami sólové a triové sonáty s bassem continuum. Drtivá většina takových sonát byla napsána pro housle, nicméně dochovaly se celé sbírky či jednotlivé sonáty určené altové zobcové flétně (B. Marcello, F. Mancini, A. Vivaldi ad.). Další typickou barokní formou, která vznikla v Itálii, je koncert. Zobcovou flétnu používali ve svých koncertech, operách i kantátách především A. Vivaldi a A. Scarlatti, ale též mnozí další skladatelé.

Tři největší velikáni **německé barokní hudby** J. S. Bach, G. F. Händel a G. P. Telemann napsali pro zobcovou flétnu řadu skladeb. K základnímu repertoáru nástroje patří Händelovy a Telemannovy sonáty pro zobcovou flétnu a basso continuo, jakož i jejich triové sonáty se zobcovou flétnou a dalšími nástroji. Zvláště Telemann používal nástroj snad ve všech možných kombinacích – dochovaly se jeho kantáty, orchestrální díla, opery, sólové koncerty i dvojkoncerty. J. S. Bach obsazoval zobcovou flétnu hojně ve svých kantátách a ve dvou Braniborských koncertech. K základnímu repertoáru patří též transkripce sólových skladeb pro příčnou flétnu bez basu (Telemann – Fantazie, Bach – Partita a moll). V barokním Německu působili i mnozí další skladatelé, kteří komponovali pro zobcové flétny (J. D. Heinichen, J. Ch. Schickhardt ad.).

Zobcová flétna se vytratila z profesionálního hudebního života kolem poloviny 18. století. Její stavba neumožňovala držet krok s vývojem ostatních nástrojů, které směřovaly k bohatšímu dynamickému odstínění. Mezi lety 1750 a 1950 zůstávala v oblibě pouze v amatérských kruzích. Repertoár nástroje z 19. století tak zahrnuje pouze skladby pro čakan (N. Bousquet, E. Krähmer ad.) a více či méně zdařilé transkripce skladeb nejrůznějšího obsazení.

Ke znovuoživení zájmu začalo docházet na přelomu 19. a 20. století. A. Dolmetsch byl první, kdo na zobcovou flétnu začal veřejně vystupovat a v roce 1919 i nástroje vyrábět. Ve 30. letech nacházely zobcové flétny uplatnění v mládežnickém hnutí v Německu, kde vzniklo i několik dodnes působících továren, které nástroje produkovaly v masovém měřítku. Do 50. let byl rozvoj hry spjat především se znovuoobjevováním zapomenutých děl 17. a 18. století. Nové skladby vznikaly převážně pro amatéry anebo pro účely výuky. K prvním "velkým" skladatelům 20. století, kteří komponovali pro zobcové flétny, patří P. Hindemith, B. Britten a B. Martinů.

V **druhé polovině 50. let** se úroveň hry a poznání nástroje výrazně zvýšila, na koncertních pódii se začínají objevovat první sólisté (F. Conrad, C. Dolmetsch, H. M. Linde ad.). Nejradikálnější vývoj proběhl v 60. letech a je spojen s osobností holandského virtuóza F. Brüggena. Kromě revolučního využití originálních barokních nástrojů a jejich kopií Brüggen inspiroval vůdčí avantgardní skladatele (L. Berio, L. Andriessen ad.) ke komponování pro zobcovou flétnu. V této době též započal proces obohacování zvukových možností nástroje o nové techniky hry.

V **posledních čtyřiceti letech** vzniká pro zobcovou flétnu nepřeborná řada skladeb všech různých stylů, od jednoduchých didaktických melodií po nejnáročnější kompozice, které odrážejí úroveň špičkových světových hráčů. V oblasti skladeb vhodných pro výuku zaujímají čelné místo díla zkomponovaná vynikajícími flétnisty (H. M. Linde, H. U. Staeps, M. Maute, P. Leenhouts, W. Michel ad.)

---

* viz Thomson, John Mansfield (ed): The Cambridge Companion to the Recorder, Cambridge UP, 1995

VÝBĚR LITERATURY

V dalším textu najdete v každé z oblastí několik publikací, které považují tvůrci osnov za vhodné pro výuku. Jako kritéria zařazení jsme brali v úvahu kromě kvality skladeb či edic jejich současnou distribuci na našem trhu, i když ne vždy bylo možné zvolit publikaci snadno dostupnou – věříme, že v éře internetu dokáží učitele objednat v případě potřeby edice ze zahraničí. Přiřazení úrovně k jednotlivým etapám je třeba brát jako nezbytné zjednodušení, v oddílu „přednesová literatura“ musí učitel (zvláště u rozsáhlejších publikací) vybrat skladby odpovídající dané úrovni. V základním textu se nevyskytuje více vydání jedné skladby – některé alternativní edice jsou uvedeny v závěrečném Seznamu literatury, stejně tak jako upřesňující údaje o některých edicích (obsazení, rok vydání).

ORGANIZACE STUDIA

V ZUŠ je výuka hry na zobcovou flétnu organizována ve dvou základních stupních – učební plán 5a pro I. stupeň (Hra na zobcovou flétnu pro žáky od 7 let, délka studia 7 let). UP č. 16 na II. stupni (od 14 let a dospělé na 4 roky) a v rozšířeném vyučování (od 3. ročníku II. stupně) v UP č. 21 (Hra na dechové nástroje).

Hra na nástroj se klade za cíl vytvoření a zdokonalení hudebních i technických dovedností. Nedílnou součástí je orientace v repertoáru různých stylových období.

Komorní hra a hra v souboru umožňuje seznámení s dalším rozsáhlým repertoárem a přináší prožitek ze společného muzicírování. Zvláště ansámbl zobcových fléten (od tria po mnohočlenný „bigband“) bývá vítanou součástí výuky.

Hudební nauka - to snad bude někde v jiných předmětech, tak to zkopírujeme

Nepovinný předmět: **sborový zpěv nebo hra na nástroj** - rozšíření hudebních dovedností...

v tomto si nejsem moc jistý, prosím o radu

PŘÍPRAVNÉ STUDIUM (PHV)

příprava ke hře na nástroj

VÝCHOVNĚ VZDĚLÁVACÍ CÍL

- Hravou formou vzbudit zájem žáka o hudbu a o vlastní nástroj
- Rozvíjet hudebnost žáka a podporovat jeho tvořivé schopnosti
- Osvojovat si základní návyky pro hru na nástroj
- U žáků, kteří již hráli (v MŠ, doma s rodiči apod.) nenásilně zkorigovat případné špatné návyky
- Zjistit fyziologické předpoklady žáka ke hře a jeho hudební dispozice pro přijetí do 1. ročníku

PROSTŘEDKY K DOSAŽENÍ STANOVENÝCH CÍLŮ

- Seznámení s nástrojem a jeho typickým zvukem (předehrávání učitele, poslech nahrávek)
- Práce se zvukem nástroje (hry)
- Držení
- Dýchání
- Artikulace – základní poloha jazyka, zpívání, deklamace
- Hra bez not, pomocné prstoklady a 3-5 tónů v rozmezí g'-h' resp. g'-d''
- Hra zvuků a písniček na 2 – 3 tónech
- Návčik rytmických modelů s využitím artikulace, jejich opakování po učiteli
- Hra na ozvěnu, otázka – odpověď apod.

POZNÁMKY

- V PHV je možno pracovat ve skupinkách 2-3 žáků.
- V případě potřeby pokračování skupinové výuky doporučujeme využít možnost 2. ročníku PHV.
- Náplní práce 2. ročníku PHV bude látka uvedená u 1. ročníku I. stupně – učitel si upraví osnovy dle reálné situace.
- V PHV není nutné zvládnout velké množství látky, nejpodstatnější je vybudovat vztah žáka k nástroji a zabránit vzniku nežádoucích návyků.

Metodická literatura

- Kvapil, Jan; Kvapilová, Eva: Flautoškola 1 - metodický sešit, Editio Bärenreiter Praha

Školy

Základem výuky v PHV je hra bez not, učitel může použít některé postupy z uvedených nebo jiných publikací:

- Kvapil, Jan; Kvapilová, Eva: Flautoškola 1, Editio Bärenreiter Praha
- Hlavatá, Iveta: Hrátky s flétnou, písničkami a pastelkami, Beneš

Přijímací zkouška do 1. ročníku

Není třeba, učitel za půl roku práce bezpečně pozná, jestli žák je způsobilý pokračovat ve studiu.

1. ETAPA = 1. – 3. ROČNÍK

CÍLOVÉ KOMPETENCE ABSOLVENTA 3. ROČNÍKU (KONEC 1. ETAPY)

- Na odpovídající úrovni zvládá základní technické dovednosti při hře na sopránovou zobcovou flétnu:
  - tón, zvuk, dechová technika, intonace
  - postoj, prstová technika
  - artikulace
  - moderní techniky
- Na odpovídající úrovni dokáže pracovat s výrazem ve vhodných repertoárových skladbách z těchto oblastí:
  - lidové písně
  - renesanční (příp. též středověké) tance
  - moderní skladbičky
  - barokní tance
  - nejjednodušší raně barokní sonáty či canzony
- Dokáže vytvořit drobná technická cvičení, související s konkrétní studovanou skladbou.
- Je schopen hry v duu, příp. v triu zobcových fléten nebo s doprovodem klávesového nástroje či kytary.
- Dokáže dokončit nebo rozvést melodii a drobně ji ozdobit .
- Zvládá chromatický tónový rozsah c' – c''.
- Ovládá vybrané stupnice a akordy, dokáže je využít ke kreativnímu cvičení.
- Je schopen kratšího souvislého vystoupení.
- Je schopen vytvořit vlastní rytmický doprovod k písničkám a tancům.

1. ROČNÍK

VÝCHOVNĚ VZDĚLÁVACÍ CÍL

- Rozvíjet celkovou hudebnost žáka a zájem žáka o hru na nástroj jako prostředek hudebního vyjadřování
- Všemi dostupnými prostředky podporovat vlastní tvořivost žáka
- Učit žáka domácímu cvičení a především sluchové kontrole
- Vytvářet hravou formou elementární technické návyky
- vést žáka k veřejnému vystupování

PROSTŘEDKY K DOSAŽENÍ STANOVENÝCH CÍLŮ

- Tónový rozsah c¹-d² diatonicky včetně tónu fis¹
- Nota osminová až celá, půlová s tečkou, pomlky čtvrtová až celá v taktech 2/4, 3/4 a 4/4.
- Zopakování a prohloubení základních poznatků a dovedností z PHV
- Tón, zvuk, dechová technika, intonace
  - zvukové hry, dechová a tónová cvičení
- Postoj, prstová technika
  - prstové hry zaměřené na mechanismus pohybu prstů
  - vytváření krátkých vlastních cvičení, dokončování cvičení

- improvizace s využitím nově probíraných tónů
- transpozice
- Artikulace
  - poloha jazyka, deklamace, zpívání
  - artikulační slabiky *Tý*, *Dý* a jejich použití v celém, 3/4 a 2/4 taktu
  - hra na ozvěnu, rytmické a artikulační obměny krátkých motivů nebo jednoduchých písniček
  - staccato
- Moderní techniky
  - hra s využitím notového zápisu i bez něj
  - vytváření nových zvuků
  - zvukové příběhy
- Hra s doprovodem
  - dvojhlas s učitelem (2 flétny)
  - hra s klávesovým nástrojem, kytarou, bicími nebo Orffovskými nástroji

Metodická literatura

- Kvapil, Jan; Kvapilová, Eva: Flautoškola 1 - metodický sešit, Editio Bärenreiter Praha
- Hauwe, Walter van: Technika hry na zobcovou flétnu, díl 1., WinGra

Školy

- Kvapil, Jan; Kvapilová, Eva: Flautoškola 1, Editio Bärenreiter Praha
- Daniel, Ladislav: Škola hry na sopránovou zobcovou flétnu I., Panton

Antologie a sborníky

- Engel, Gerhard et al: Spiel und Spaß mit der Blockflöte, Spielbuch 1, Schott
- Rothe, Gisela et al: Blockflötensprache und Klanggeschichten, Spielbuch 1, Bärenreiter/Mollenhauer

POSTUPOVÁ ZKOUŠKA

- Píseň z paměti
- Vybraná skladba nebo píseň s doprovodem učitele

Postupovou zkoušku nebo její část lze nahradit veřejným vystoupením ve druhém pololetí školního roku.

2. ROČNÍK

VÝCHOVNĚ VZDĚLÁVACÍ CÍL

- Prohlubování a rozvíjení návyků z PHV a 1. ročníku
- Koncentrace na upevnění základů techniky a kvalitu provedení studovaných cvičení a skladeb se zvláštním důrazem na kvalitní zvládnutí probíraných artikulačních modelů

PROSTŘEDKY K DOSAŽENÍ STANOVENÝCH CÍLŮ

- Tónový rozsah c¹-f² diatonicky včetně tónů fis¹, b¹, cis² (dle schopností žáka možno rozšířit)
- Nota osminová až celá, čtvrtová a půlová s tečkou, pomlky čtvrtová až celá v taktech 3/8, 2/4, 3/4, 6/8, 4/4 a 6/4.
- Tón, zvuk, dechová technika, intonace
  - zvukové hry, dechová a tónová cvičení
  - větší pozornost intonaci při hře ve flétnovém duu nebo komorním ansámblu
  - první setkání s dynamikou, zejména v moderních skladbách a hrách (p, mf, f, crescendo, decrescendo)
- Postoj, prstová technika
  - prstové hry zaměřené na mechanismus pohybu prstů
  - vytváření krátkých vlastních cvičení, dokončování cvičení
  - transpozice písní a motivů z paměti
  - hra pozpátku
- Stupnice a tónické kvintakordy C dur, D dur, d moll aiolská, F dur
- Artikulace
  - artikulační slabiky *Tý*, *Dý* a jejich použití v probíraných taktech
  - hra na ozvěnu, rytmické a artikulační obměny krátkých motivů nebo jednoduchých písniček
  - vytváření vlastních artikulačních cvičení, která využívají rytmy z probíraných skladeb
  - využití stupnic pro cvičení artikulace
- Moderní techniky
  - hra s využitím notového zápisu i bez něj
  - vytváření nových zvuků
  - zvukové příběhy
  - dua
- Hra s doprovodem
  - dvojhlas s učitelem (2 flétny), příp. duo dvou žáků
  - hra s klávesovým nástrojem, kytarou, bicími nebo Orffovskými nástroji
  - kánony
- Improvizace rytmického doprovodu k písním a tancům
- Práce s náladou písniček či skladeb

Metodická literatura

- Kvapil, Jan; Kvapilová, Eva: Flautoškola 2 - metodický sešit, Editio Bärenreiter Praha
- Hauwe, Walter van: Technika hry na zobcovou flétnu, díl 1., WinGra

Školy

- Kvapil, Jan; Kvapilová, Eva: Flautoškola 2, Editio Bärenreiter Praha
- Daniel, Ladislav: Škola hry na sopránovou zobcovou flétnu I., II., Panton
- Klement, Miloslav: Základy hry na sopránovou zobcovou flétnu, Supraphon/Editio Bärenreiter

Antologie a sborníky

- Daniel, Ladislav: Naše píšťalka, Supraphon/Editio Bärenreiter
- Engel, Gerhard et al: Spiel und Spaß mit der Blockflöte, Spielbuch 1, 2 Schott
- Rothe, Gisela et al: Blockflötensprache und Klanggeschichten, Spielbuch 1, 2 Bärenreiter/Mollenhauer
- Voss, Richard: Tolle Solos, Ricordi
- Voss, Richard: Tolle Duos, Ricordi
- Voss, Richard: Tolle Trios, Ricordi

Přednesové skladby

- do 1650
  - Klement, Miloslav (ed.): Šest středověkých tanců pro sopránovou flétnu a bubínek, Supraphon/Editio Bärenreiter
  - Klement, Miloslav (ed.): Tance ze 16. a 17. století, Beneš

POSTUPOVÁ ZKOUŠKA

Žák přednese na požadované technické i výrazové úrovni

- Jednu stupnici a akord z paměti
- Dvě stylově kontrastní skladby nebo cvičení z probírané látky
  - Jedna ze skladeb je hrána s doprovodem (učitele)
  - Jedna ze skladeb je hrána z paměti

Postupovou zkoušku nebo její část lze nahradit veřejným vystoupením ve druhém pololetí školního roku.

3. ROČNÍK

VÝCHOVNĚ VZDĚLÁVACÍ CÍL

- Rozšiřovat repertoár žáka o další styly při zachování formální přehlednosti skladeb (písně, tance, části suit, nikoli náročné sonáty či koncerty)
- Dle individuálních schopností žáka rozvíjet hbitost prstů a rychlost jazyka při zachování důrazu na kvalitu tónu
- V rámci možností více vyžadovat samostatnou domácí práci a samostatný hudební úsudek
- Věnovat větší pozornost komorní hře s jinými žáky, zvláště v duu a triu
- U nadanějších žáků zařazovat skladby s odvážnějšími melodiemi a rytmy
- Vést žáka k pravidelnějšímu pódiovému vystupování, především v rámci komorních ansámbľů
- U žáků dostatečně fyziologicky vyspělých možno začít připravovat přibírání altové flétny (viz plán pro 4. ročník)

PROSTŘEDKY K DOSAŽENÍ STANOVENÝCH CÍLŮ

- Tónový rozsah c' – c'' chromaticky
- Nota šestnáctinová až celá, čtvrtě a půlová a osminová s tečkou, pomlky šestnáctinová až celá v taktech 3/8, 2/4, 3/4, 6/8, 4/4 a 6/4
- Tón, zvuk, dechová technika, intonace
  - navazujeme na látku předcházejících ročníků
  - více ansámblové hry přináší zvýšenou pozornost intonaci a barvě tónu
- Postoj, prstová technika
  - navazujeme na látku předcházejících ročníků
  - první setkání s chromatikou
  - postupně zrychlujeme stupnice a vybraná cvičení či úryvky ze skladeb
- Stupnice a tónické kvintakordy do 2 # a 2b, mollové jen aiolské
  - důraz na rozmanité způsoby cvičení (rytmy, artikulace apod.)
- Artikulace
  - navazujeme na látku předcházejících ročníků
  - složitější rytmické a artikulační modely, použití více druhů artikulace v podobných místech
- Další rozvíjení použití moderních technik
- Základy zdobení na principu diminuce
- První setkání s trylky a nátryly
- Komorní hra
  - větší důraz na žakovská dua či tria, případně též účast ve větším ansámbly (kde hrají i starší žáci)

Metodická literatura

- Kvapil, Jan; Kvapilová, Eva: Flautoškola 2 - metodický sešit, Editio Bärenreiter Praha
- Hauwe, Walter van: Technika hry na zobcovou flétnu, díl 1., WinGra

Školy

- Kvapil, Jan; Kvapilová, Eva: Flautoškola 2, Editio Bärenreiter Praha
- Daniel, Ladislav: Škola hry na sopránovou zobcovou flétnu II., Panton
- Klement, Miloslav: Základy hry na sopránovou zobcovou flétnu, Supraphon/Editio Bärenreiter

Etudy

- Olejník, Jan: Etudy pro sopránovou zobcovou flétnu na motivy lidových písní, Beneš
- Davis, Alan: Cantus Avium et Volatus, Trinity College London

Antologie a sborníky

- Braun, Gerhard; Fischer, Johannes: Spielbuch 1, Ricordi
- Engel, Gerhard et al: Spiel und Spaß mit der Blockflöte, Spielbuch 2, Schott
- Rosenberg, Steve: The Recorder Book, Schott
- Rothe, Gisela et al: Blockflötensprache und Klanggeschichten, Spielbuch 2, Bärenreiter/Mollenhauer
- Thomas, Bernard (ed.): The Schott Recorder Consort Anthology, vol 4: Dance music, Schott
- Voss, Richard: Tolle Duos, Ricordi
- Voss, Richard: Tolle Trios, Ricordi

Přednesové skladby

- do 1650 - sólo
  - Eyck, Jacob van: Der Fluyten Lust-hof I, II, III, Amadeus
  - Klement, Miloslav (ed.): Šest středověkých tanců pro sopránovou flétnu a bubínek, Supraphon/Editio Bärenreiter
- do 1650 – S + basso continuo
  - Cecchino, Tomaso: Drei Sonaten für Blockflöte und B.C., Schott
  - Eyck, Jacob van; Klement, Miloslav (ed.): Der Fluyten Lust – hof, Beneš
  - Klement, Miloslav (ed.): Tance ze 16. a 17. století, Beneš
  - Ortiz, Diego: 3 Recercadas (1551), Dolce
  - Thomas, Bernard (ed.): Easy Music of Monteverdi's Time, díl II, Dolce
  - 21 Masque Dances, London Pro Musica
- do 1650 – trio
  - Champion, Stephanie (ed.): Folk-dances for Recorder Trio, Schott
- do 1650 – kvarteto
  - Bernstein, Larry (ed.): Easy Quartets Without Bass, Dolce
- 1650 – 1750 – S + basso continuo
  - Purcell, Henry: The Purcell Collection, díl I, Dolce
  - Speer, Daniel Georg: 13 suít z Hudobného štvorlístka, Opus
- 1650 – 1750 – S+ A + basso continuo
  - Telemann, Georg Phillip: Kleine Triosätze, Schott
- 1650 – 1750 – duo SS
  - Boismortier, Joseph Bodin de: Sechs leichte Duette I, II, Schott
  - Keller, Gertrud (ed.): Tänze der Barockzeit, Heft 1, Peters, Noetzel
- po 1930 – duo
  - Davis, Alan: 20 duet (SA), Editio Bärenreiter Praha
  - Jurkovič, Pavel: Taneční suita (SS), Supraphon/Editio Bärenreiter
  - Müller-Busch, Franz: Acht einseitige Stücke (SS), Moeck
- lidové – sólo
  - Voss, Richard: Streifzug durch Irland, Ricordi
- lidové – trio
  - Davis, Alan: 20 koled (SAT), Editio Bärenreiter Praha

POSTUPOVÁ ZKOUŠKA

Žák přednese na požadované technické i výrazové úrovni

- Jednu durovou a jednu mollovou stupnici a kvintakord zpaměti
- Etudu nebo cvičení
- Dvě stylově kontrastní skladby z probírané látky
  - Jedna ze skladeb je hrána s doprovodem (učitele)
  - Jedna ze skladeb je hrána zpaměti

Postupovou zkoušku nebo její část lze nahradit veřejným vystoupením ve druhém pololetí školního roku.

2. ETAPA = 4. – 5. ROČNÍK

POZNÁMKY

- Vzdělávací cíle i prostředky k jejich dosažení jsou u 4. a 5. ročníku velmi obdobné, proto budou pojednány dohromady.
- Rozdíly mezi jednotlivými žáky mohou být v daném věku značné, je třeba respektovat osobnost žáka a citlivě volit repertoár i prostředky k dosažení stanovených cílů.
- V tomto období většina žáků dokáže zahrát na sopránovou flétnu poměrně náročné skladby, zatímco na altovou se začínají učit – tempo přibírání altové flétny je individuální záležitostí každého žáka. Altová flétna se postupně stává hlavním nástrojem, žák ovšem hraje nadále i na flétnu sopránovou, případně v ansámblu na tenorovou.

CÍLOVÉ KOMPETENCE ABSOLVENTA 5. ROČNÍKU (KONEC 2. ETAPY)

- Na odpovídající úrovni zvládá techniku hry na sopránovou zobcovou flétnu.
- Na odpovídající úrovni dokáže na sopránovou flétnu interpretovat vybrané repertoárové skladby z těchto oblastí:
  - skladby J. van Eycka s několika variacemi
  - renesanční a středověké tance
  - moderní skladby
  - barokní sonáty
  - raně barokní sonáty či canzony
  - party ansámblových a komorních skladeb
- Dokáže číst zápis altové flétny.
- Dle svých fyzických i mentálních možností na altovou zobcovou flétnu hraje:
  - stupnice
  - etudy a cvičení
  - renesanční sólové skladby
  - barokní sonáty
  - moderní skladby
  - party ansámblových a komorních skladeb
- Je schopen částečné samostatnosti ve výběru a přípravě probírané látky.
- Dokáže rozpoznat styl skladeb ze základních okruhů typických pro zobcovou flétnu.
- Dokáže posoudit svoji hru nebo hru spolužáků („umění poslouchat“).
- Dokáže zahrát z paměti alespoň kratší přehlednější skladby (dle individuálních možností).
- Má základní návyky pro hru ve flétnovém nebo smíšeném komorním ansámblu (schopnost práce v kolektivu - poslouchat sebe, ostatní i celek).
- Zvládá chromaticky rozsah dvou oktáv na sopránovou i altovou flétnu.
- Ovládá durové, mollové aiolské, harmonické a melodické stupnice do 3# a 3b, tónické kvintakordy, dominantní a zmenšené septakordy.
- Je schopen samostatného kreativního cvičení stupnic, etud i přednesového materiálu.
- Zvládá základy zdobení v renesančním a barokním repertoáru.
- Je schopen souvislého veřejného vystoupení (úměrně svým schopnostem).

PROSTŘEDKY K DOSAŽENÍ STANOVENÝCH CÍLŮ

- Při přibírání altové flétny strávit s tímto nástrojem vždy část hodiny – žák hraje na sopránovou flétnu přednesové skladby a na altovou stupnice, cvičení apod.
- Repertoár lze rozšířit o snazší barokní sonáty na sopránovou flétnu a komplexnější skladby z dříve probíraných období.
- První kontakt s altovou flétnu z paměti, později z not
- Využití bohatších zvukových možností altové flétny pro cvičení
  - tónová (též nácvik vibrata)
  - prstová
  - artikulační
- Postupně se seznamovat s tónovým rozsahem altové flétny i repertoárem nástroje
- Stupnice a akordy z paměti – na altovou flétnu (dovolí-li dispozice žáka)
  - rozvíjíme rozmanité způsoby cvičení z předcházejících ročníků
- Vhodným výběrem repertoáru probudit zájem žáka o souborovou a komorní hru
- V komorní hře možno využít altové, případně tenorové flétny (nové zvukové možnosti)
- Více času věnovat přednesové literatuře
  - na úryvcích skladeb lze též účinně procvičovat potřebné technické dovednosti
- Vést žáka k pravidelnému veřejnému vystupování
- Poslech koncertů a nahrávek, budování vlastního úsudku a vkusu žáka

Metodická literatura

- Hauwe, Walter van: Technika hry na zobcovou flétnu, díl 1., 2., WinGra

Školy

- Zimmermann, Manfredo: Die Altblockflöte, Band 1, 2, Ricordi
- Klement, Miloslav: Škola hry na altovou zobcovou flétnu I., II., Supraphon/Editio Bärenreiter

Etudy

- Davis, Alan: Cantus Avium et Volatus, Trinity College London
- Olejník, Jan: Etudy pro sopránovou zobcovou flétnu na motivy lidových písní, Beneš
- Olejník, Jan: Melodické ozdoby (Studie pro sopránovou a altovou zobcovou flétnu), Supraphon/Editio Bärenreiter
- Olejník, Jan: Etudy pro altovou zobcovou flétnu, Beneš

Antologie a sborníky

- Braun, Gerhard; Fischer, Johannes: Spielbuch 1, 2, Ricordi
- Heyens, Gudrun; Engel, Gerhard: Spiel und Spaß mit der Blockflöte (Alt), Spielbuch 1,2, Schott
- Meier, Brigitte; Zimmermann, Manfredo: Spielen und Musizieren Band 1,2, Ricordi
- Rosenberg, Steve: The Recorder Book, Schott
- Rosenberg, Steve: The Recorder Consort, Vol. 1-4, Boosey & Hawkes
- Thomas, Bernard (ed.): The Schott Recorder Consort Anthology, vol 1-6, Schott

Přednesové skladby sólo

- do 1650
  - Eyck, Jacob van: Der Fluyten Lust-hof I, II, III, Amadeus
- 1650-1750
  - anonym: The Bird Fanceyr's Delight, Schott
  - Carr, Robert: The Delightful Companion, Schott
- po 1930
  - Braun, Gerhard: Das Männlein im Walde, Heinrichshofen
  - Dorwath, Agnes: Vogelbuch, Moeck
  - Rose, Pete: I'd rather be in Philadelphia, Universal Edition
- lidové
  - Voss, Richard: Willkommen in Irland, Ricordi

duo

- antologie
  - Bernstein, Larry (ed.): The Duo Collection, díl I, Dolce
- do 1650
  - Giamberti, Giuseppe: Duo tessuti con diversi Solfeggiamenti, London Pro Musica
  - Lasso, Orlando di: Motetti et Ricercari a due voci, London Pro Musica
  - Morley, Thomas: First book of Canzonets to two voyces, London Pro Musica
- 1650-1750
  - Boismortier, Joseph Bodin de: Sechs kleine Suiten für zwei Altblockflöten, Bärenreiter
  - Boismortier, Joseph Bodin de: Sechs leichte Duette, Schott
  - Finger, Gottfried: Vier Sonaten für zwei Altblockflöten, Schott
  - Chédeville, Esprit Phillip: Simphonies, Schott
  - Keller, Gertrud (ed.): Tänze der Barockzeit, Heft 2, Peters
  - Klement, Miloslav (ed.): Barokní dueta pro dvě altové zobcové flétny, Beneš
  - Loeillet de Gant, Jean Baptiste: Sechs Duette, Heft I, II, Schott
  - Mattheson, Johann: 4 Sonaten für 2 Altblockflöten, Nagels
  - Paisible, Jacques: Sechs Duette, Heft I, II, Schott
- po 1930
  - Davis, Alan: 20 duet, Editio Bärenreiter Praha

trio

- do 1650
  - Bernstein, Larry (ed.): The Medieval Collection, Dolce
  - Holborne, William: Six Airs or Canzonets, Noetzel
  - Champion, Stephanie (ed.): Folk-dances for Recorder Trio from "The English Dancing Master", Schott
  - La Fontegara Amsterdam (arr.): Estampie, Ascolta
  - Weelkes, Thomas: 7 Airs or Fantastic Spirits (1608), London Pro Musica
- 1650-1750
  - Finger, Godfrey: 2 Suites, Schott
  - Mattheson, Johann: Acht Sonaten für drei Altblockflöten, Nagels
  - Quantz, Johann Joachim: Sonate F dur für drei Altblockflöten, Peters

- po 1930
  - Britten, Benjamin: Alpine Suite, Boosey & Hawkes
  - Davis, Alan: 20 koled, Editio Bärenreiter Praha
  - Davis, Alan: A Curious Suite, Heinrichshofen
  - Feld, Jindřich: Dvě partity pro zobcové flétny, Pantón
  - Hindemith, Paul: Trio for recorders, Schott

kvarteto

- do 1650
  - Attaignant, Pierre: Pariser Tanzbuch 1530, Heft I, II, Schott
  - Bernstein, Larry (ed.): Easy Quartets Without Bass, Dolce
  - Bernstein, Larry (ed.): The Consort Collection I, Dolce
  - Klement, Miloslav (ed.): Italské renesanční skladby, Supraphon/Editio Bärenreiter
  - Palestrina, Giovanni Pierluigi da: Ricercari sopra li tuoni, díl I, II, Dolce
  - Praetorius, Michael: Dances from Terpsichore - díl I, III, V, London Pro Musica
  - Susato, Tielman: Danserye, Heft 1, 2, Schott
  - Thomas, Bernard (ed.): Playford Dances, díl I., London Pro Musica
  - Blockflötenquartette, Band III, Tänze der Renaissance, Universal Edition
  - Blockflötenquartette, Band I, Vokalmusik der Renaissance, Universal Edition
- 1650-1750
  - anonym: Balletti a 4 flauti, Editio simiae ludentes
  - Purcell, Henry: The Purcell Collection, vol II, Dolce
  - Blockflötenquartette, Band IV, Bekannte Stücke der Barockmusik, Universal Edition
- po 1930
  - Maute, Matthias: Tanto-Quanto, Moeck
  - Pollmann, Ulrich: Swinging Holidays, Schott
  - Sokoll, Christa: Eine Reise um die Welt, Bärenreiter

kvinteto a větší obsazení

- do 1650
  - Adson, John: Courtly Masquing Ayres, díl I, III, London Pro Musica
  - Bernstein, Larry (ed.): The Consort Collection II, Dolce
  - Demantius, Christoph: 15 Dances, London Pro Musica
  - Dowland, John: The Dowland Collection, Dolce
  - Gabrieli, Giovanni: 15 Canzoni + Sonate from Sacrae Symphoniae (1597), London Pro Musica
  - Gabrieli, Giovanni: Canzon Prima, London Pro Musica
  - Orologio, Alexander: 12 Intradass, London Pro Musica
  - Orologio, Alexander: 6 Intradass, London Pro Musica
  - Praetorius, Michael: Dances from Terpsichore - díl II, IV, VI, London Pro Musica
  - Scheidt, Samuel: Fünfstimmige Tänze, Moeck
- 1650-1750
  - Scarlatti, Domenico: Capriccio fugato, Schott

1 hlas + basso continuo (cembalo, klavír)

- do 1650
  - Cima, Giovanni Paolo: 2 Sonatas (1610) pro vyšší nástroj a continuo, London Pro Musica
  - Fontana, Giovanni Battista: 6 Sonate für Violine und Klavier, Db
  - Frescobaldi, Girolamo: 5 Canzoni pro vyšší nástroj, London Pro Musica
  - Montalbano, Bartolomeo; Selma Salaverde, Bartolomeo di: Meister der frühbarock, Schott
  - Ortiz, Diego: 3 Recercadas (1551) (alt), Dolce
  - Riccio, Giovanni Battista: Canzona (1620/1) for recorder and continuo, London Pro Musica
  - Thomas, Bernard (ed.): Easy Music of Monteverdi's Time, díl II, Dolce
  - 21 Masque Dances, London Pro Musica
- 1650-1750
  - Anonym: The Division Flute, Amadeus
  - Babell, William: Sonata in F, Op. 1/X, Dolce
  - Bigaglia, Diogenio: Sonate a moll, Schott
  - Corrette, Michel: Suite C dur, Ricordi
  - Finger, Bohumír (Godfrey): Sonata pro z. fl a cembalo, Panton
  - Fischer, Johann: Divertissement, Schott
  - Händel, Georg Friedrich: Sämtliche Sonaten für Blockflöte und Basso continuo, Bärenreiter
  - Chédeville, Nicolas: Suite 'La Présidente', Schott
  - Klement, Miloslav (ed.): Hudba italského baroka, Beneš
  - Lavigne, Philibert de: Sechs Sonaten, Peters
  - Loeillet, Jean - Baptiste: Sonaten für Blockflöte und B.C., Bärenreiter
  - Mancini, Francesco: Sonate Nr. 1 für Altblockflöte und Basso Continuo, Peters
  - Marcello, Benedetto: Sonaten op. 2 für Altblockflöte und Basso Continuo I, II, III, Bärenreiter
  - Matteis, Nicola: Ground after the Scotch Humour (soprán, alt), Dolce
  - Parcham, Andrew: Solo in G, Dolce
  - Pepusch, Johann Christoph: Sechs Sonaten für Sopranblockflöte und Basso Continuo, Peters
  - Pepusch, Johann Christoph: Sechs Sonaten für Altblockflöte und Basso Continuo, Schott
  - Telemann, Georg Phillip: Sechs Partiten für Blockflöte und Basso Continuo, Peters
  - Topham, William; Williams, William: Sonaten den alten englischen Meister, Bärenreiter
  - Visée, Robert de: Suite G dur, Bärenreiter
  - Vivaldi, Antonio: Il pastor fido, Bärenreiter
- po 1930
  - Bateman, Don: Solos in Swing, Dolce
  - Hand, Colin: Petite suite champetre, Boosey & Hawkes

2 hlasy + basso continuo (cembalo, klavír)

- do 1650
  - Cima, Giovanni Paolo: Sonata a 3, London Pro Musica
  - Dolmetsch, Carl (ed.): A first set of pieces from Shakespeare`s Plays, Universal Edition
  - Frescobaldi, Girolamo: Five canzonas for two treble instruments and continuo, London Pro Musica
  - Marini, Biagio: Sonata e due canzoni, EBa
  - Riccio, Giovanni Battista: Canzone (1612) pro 2 zobcové flétny a continuo, London Pro Musica
  - Rossi, Salamone: Sonata sopra l'Aria di Ruggiero, London Pro Musica
  - Thomas, Bernard (ed.): Easy Music of Monteverdi`s Time, díl I, Dolce
  - Turini, Francesco: Sonata a due canti, London Pro Musica
  - 17th-century Italian Chamber Music, Editio Musica Budapest
- 1650-1750
  - Corelli, Arcangelo: Drei Sonaten, Peters
  - Händel, Georg Friedrich: Triosonate F dur, Bärenreiter
  - Pez, Johann Christoph: Triosonate C dur, Peters
  - Purcell, Henry: Chaconne, Schott
  - Sammartini, Giuseppe: Tři sonáty pro dvě altové zobcové flétny, Beneš
  - Telemann, Georg Phillip: Kleine Triosätze, Schott

3 a více fléten + basso continuo (klavír)

- do 1650
  - Bertali, Antonio: Sonatella for five recorders and continuo, Schott
  - Schmelzer, Johann Heinrich: Sonata a 7 Flauti, Schott
- 1650-1750
  - Witt, Christian Friedrich: Suite in F dur, Bärenreiter

zobcová flétna a jiné nástroje

- Frescobaldi, Girolamo: Canzona (II), S, kyt, Sc-hott
- Schmelzer, Johann Heinrich: Sonata ad tabulam, S, hh, bc; Editio Supraphon
- Sokoll, Christa: Eine Reise um die Welt, SATB, perc; Bärenreiter
- Telemann, Georg Phillip: Partita G dur, S, kyt; Db
- Blockflötenmusik für Anfänger, S, kyt; Editio Musica Budapest

koncerty

- 1650-1750
  - Baston, John: Concerto No.2 for descant recorder and strings, Schott

POSTUPOVÁ ZKOUŠKA

Žák přednese na požadované technické i výrazové úrovni

- Jednu durovou a jednu mollovou stupnici a příslušné akordy z paměti
- Etudu nebo cvičení
- Dvě stylově kontrastní skladby z probírané látky
  - Jedna ze skladeb je hrána s doprovodem (učitele)

Postupovou zkoušku nebo její část lze nahradit veřejným vystoupením ve druhém pololetí školního roku.

3. ETAPA = 6. – 7. ROČNÍK

POZNÁMKY

- Vzdělávací cíle i prostředky k jejich dosažení jsou u 6. a 7. ročníku velmi obdobné, proto budou pojednány dohromady.
- V tomto věku lze již zřetelně rozpoznat schopnosti jednotlivých žáků a jim je třeba přizpůsobit repertoár.
- I slabší žák by měl být schopen přednést vhodně zvolený repertoár v souladu s charakterem nástroje a příslušné skladby.

CÍLOVÉ KOMPETENCE ABSOLVENTA 7. ROČNÍKU (KONEC 3. ETAPY)

- Je schopen přednést vyvážený absolventský program.
- Na odpovídající úrovni dokáže na altovou flétnu (případně i další nástroje) interpretovat vybrané repertoárové skladby základních stylových období.
- Dle svých fyzických a mentálních možností hraje i na další nástroje (tenorová či basová flétna), zejména v ansámblové a komorní hře.
- Na altovou flétnu zvládá chromaticky rozsah nástroje od f^1 do g^3 a vybrané vyšší tóny.
- Ovládá durové, mollové aiolské, harmonické a melodické stupnice do $4\#$ a $4b$, tónické kvintakordy, dominantní a zmenšené septakordy.

PROSTŘEDKY K DOSAŽENÍ STANOVENÝCH CÍLŮ

- Seznamovat s repertoárem nástroje v celé jeho šíři (úměrně schopnostem žáka)
- Více pozornosti věnovat přednesovému repertoáru.
- Stupnice a etudy používat jako doplněk k řešení konkrétních technických problémů
- Repertoár volit úměrně schopnostem žáka (vyhnout se příliš dlouhému studiu jedné náročné skladby)
- Podporovat tvůrčí přístup žáka ke studovaným skladbám a schopnost hudební komunikace
- Náročnost spatřovat v kvalitním nastudování skladeb po všech stránkách technických i interpretačních
  - volba charakteru skladby
  - tempo, agogika
  - vystižení stylu
  - artikulace
  - tón, intonace, dynamika
  - prstová technika
- Velkou pozornost věnovat komorní a souborové hře (v případě možností též na tenorovou a basovou flétnu)
- Umožnit žákovi získat zkušenosti častějšími veřejnými vystupováními (příprava na absolventský koncert)

POSTUPOVÁ ZKOUŠKA 6. ROČNÍK

Žák přednese na požadované technické i výrazové úrovni

- Jednu durovou a jednu mollovou stupnici a příslušné akordy z paměti
- Etudu nebo cvičení
- Dvě stylově kontrastní skladby z probírané látky
  - Jedna ze skladeb je hrána s doprovodem (učitele)

Postupovou zkoušku nebo její část lze nahradit veřejným vystoupením ve druhém pololetí školního roku.

ABSOLVENTSKÝ KONCERT (ZÁVĚR 7. ROČNÍKU)

Žák přednese na veřejném vystoupení program zahrnující dle možností rozmanitý repertoár sólový i komorní, pokud možno s využitím různých typů zobcových fléten. Důraz klademe na vhodný výběr skladeb odpovídající vkusu a možnostem žáka.

Rozhodující kritéria hodnocení:

- pochopení hudební stránky jednotlivých děl
- technické zvládnutí
- osobitost provedení (vlastní vklad)

Metodická literatura

- Hauwe, Walter van: Technika hry na zobcovou flétnu, díl 1., 2., WinGra

Školy

- Zimmermann, Manfredo: Die Altblockflöte, Band 2, Ricordi
- Klement, Miloslav: Škola hry na altovou zobcovou flétnu II., Supraphon/Editio Bärenreiter

Etudy

- Brügger, Frans: 5 Studies for fingercontrol, Broekmans & Van Poppel
- Davis, Alan: Fifteen Studies for Treble Recorder, Schott
- Davis, Alan: 15 Studies for Descant or Tenor Recorder, Schott
- Davis, Alan: Cantus Avium et Volatus, Trinity College London
- Linde, Hans Martin: Neuzeitliche Übungstücke für die Altblockflöte, Schott
- Olejník, Jan: Etudy pro altovou zobcovou flétnu, Beneš
- Staeps, Hans Ulrich: Das Tägliche Pensum, Universal Edition

Antologie a sborníky

- Braun, Gerhard; Fischer, Johannes: Spielbuch 2, Ricordi
- Heyens, Gudrun; Engel, Gerhard: Spiel und Spaß mit der Blockflöte (Alt), Spielbuch 2, Schott
- Meier, Brigitte; Zimmermann, Manfredo: Spielen und Musizieren Band 2, Ricordi
- Thomas, Bernard (ed.): The Schott Recorder Consort Anthology, vol 1-6, Schott

Přednesové skladby sólo

- do 1650
  - Bassano, Giovanni: Eight Ricercari, London Pro Musica
  - Eyck, Jacob van: Der Fluyten Lust-hof I, II, III, Amadeus
  - Virgiliano, Aurelio: 13 Ricercate from Il Dolcimelo, London Pro Musica
- 1650-1750
  - Bach, Johann Sebastian: Partita c moll für Altblockflöte solo, Bärenreiter
  - Boismortier, Joseph Bodin de: 6 Suites (Op.35), Dolce
  - Hotteterre, Jacques: 48 Préludes, Schott
  - Quantz, Johann Joachim: Caprices and Fantasias, Schott
  - Telemann, Georg Phillip: Zwölf Fantasien für Altblockflöte solo, Bärenreiter
  - The Concerto Collection, díl I, Dolce
  - The Baroque Solo Book, Dolce
- po 1930
  - Andriessen, Luis: Ende, Ascolta
  - Dorwath, Agnes: Vogelbuch, Moeck
  - Hirose, Ryohei: Meditation, Zen-on
  - Linde, Hans Martin: Music for a Bird, Schott
  - Martini, Christiane: La Luna, Mieroprint
  - Michel, Winfried: Gedämpfte Schwingung, Mieroprint
  - Rose, Pete: I'd rather be in Philadelphia, Universal Edition

duo

- antologie
  - Bernstein, Larry (ed.): The Duo Collection, díl I, Dolce
- do 1650
  - Giamberti, Giuseppe: Duo tessuti con diversi Solfeggiamenti..., London Pro Musica
  - Lasso, Orlando di: Motetti et Ricercari a due voci, London Pro Musica
- 1650-1750
  - Finger, Gottfried: Vier Sonaten für zwei Altblockflöten, Schott
  - Hotteterre, Jacques: Complete duos, Dolce
  - Klement, Miloslav (ed.): Barokní dueta pro dvě altové zobcové flétny, Beneš
  - Locke, Matthew: Sechs Suiten, Pelikan
  - Loeillet de Gant, Jean Baptiste: Sechs Duette, Heft I, II, Schott
  - Mattheson, Johann: 4 Sonaten für 2 Altblockflöten, Nagels
  - Telemann, Georg Phillip: 6 Duos (1752), Dolce
  - Telemann, Georg Phillip: Sechs Duette, Heft I, II, Hofmeister
- po 1930
  - Martinů, Bohuslav: Divertimento pour deux Flutes a bec, Max Eschig

trio

- do 1650
  - Bernstein, Larry (ed.): The Medieval Collection, Dolce
  - Byrd, William: Two Fantasies, Schott
  - Festa, Constanzo: 15 Madrigals, London Pro Musica
  - Holborne, Anthony: 2 Fantasias, London Pro Musica

- 1650-1750
  - Boismortier, Joseph Bodin de: Sechs Sonaten für drei Altblockflöten ohne Baß, Amadeus
  - Dornel, Luis-Antoine: 2 Sonatas, Dolce
  - Mattheson, Johann: Acht Sonaten für drei Altblockflöten, Nagels
  - Quantz, Johann Joachim: Sonate F dur für drei Altblockflöten, Peters
- po 1930
  - Davis, Alan: A Curious Suite, Heinrichshofen
  - Hindemith, Paul: Trio for recorders, Schott
  - Nieuwkerk, Willem Wander van: Kadanza, Ascolta
  - Rose, Pete: New Braun Bag, Universal Edition

kvarteto

- do 1650
  - Thomas, Bernard (ed.): Playford Dances, díl I., London Pro Musica
  - Blockflötenquartette, Band II, Instrumentalmusik der Renaissance, Universal Edition
  - Blockflötenquartette, Band III, Tänze der Renaissance, Universal Edition
  - Blockflötenquartette, Band I, Vokalmusik der Renaissance, Universal Edition
- 1650-1750
  - anonym: Balletti a 4 flauti, Editio simiae ludentes
  - Locke, Matthew: Consort zu 4 Stimmen I, II, Schott
  - Purcell, Henry: The Purcell Collection, vol II, Dolce
  - Telemann, Georg Phillip: Concerto in F, Dolce
  - Blockflötenquartette, Band IV, Bekannte Stücke der Barockmusik, Universal Edition
- po 1930
  - Buchsmann, Rainer Glenn: Moods for flutes, Moeck
  - Leenhouts, Paul (arr.): When shall the sun shine?, Moeck
  - Maute, Matthias: Ricercar, Moeck
  - Maute, Matthias: Tanto-Quanto, Moeck
  - Michel, Winfried: niets/iets, Mieroprint
  - Pollmann, Ulrich: Swinging Holidays, Schott
  - Sokoll, Christa: Eine Reise um die Welt, Bärenreiter

kvinteto a větší obsazení

- do 1650
  - Adson, John: Courtly Masquing Ayres, díl I, III, London Pro Musica
  - Bernstein, Larry (ed.): The Consort Collection II, Dolce
  - Dowland, John: The Dowland Collection, Dolce
  - Frescobaldi, Girolamo; Guami, Giuseppe: 2 canzonny pro 8, Heinrichshofen
  - Gabrieli, Giovanni: 15 Canzoni + Sonate from Sacrae Symphoniae (1597), London Pro Musica
  - Gabrieli, Giovanni: Canzon Prima, London Pro Musica
  - Holborne, Anthony: Pavans, Galliards and Almains, London Pro Musica
  - Orologio, Alexander: 12 Intradas, London Pro Musica

- Orologio, Alexander: 6 Intradas, London Pro Musica
- Praetorius, Michael: Dances from Terpsichore - díl II, IV, VI, London Pro Musica
- Scheidt, Samuel: Fünfstimmige Tänze, Moeck
- 1650-1750
  - Boismortier, Joseph Bodin de: Concerto Op. 15/2 in C minor, Dolce
  - Scarlatti, Domenico: Capriccio fugato, Schott

1 hlas + basso continuo (cembalo, klavír)

- do 1650
  - Castello, Dario: 2 Sonatas for soprano instrument and continuo, London Pro Musica
  - Fontana, Giovanni Battista: Sonata seconda, Dolce
  - Fontana, Giovanni Battista: 6 Sonate für Violine und Klavier, Doblinger
  - Uccellini, Marco: Sonata Sesta (Op.5), London Pro Musica
- 1650-1750
  - Barsanti, Francesco: Sechs Sonaten für Altblockflöte und Basso Continuo, Bärenreiter
  - Barsanti, Francesco; Bitti, Martino; Mancini, Francesco: Blockflötensonaten des italienischen Barock, Bärenreiter
  - Bigaglia, Diogenio: Sonate a moll, Schott
  - Corelli, Arcangelo: 12 Sonaten op. 5, Noetzel
  - Dieupart, Francois: Suite I, II, Moeck
  - Händel, Georg Friedrich: Sämtliche Sonaten für Blockflöte und Basso continuo, Bärenreiter
  - Hotteterre, Jacques: Suite e moll, Bärenreiter
  - Klement, Miloslav (ed.): Hudba italského baroka, Beneš
  - Lavigne, Philibert de: Sechs Sonaten, Peters
  - Loeillet, Jean - Baptiste: Sonaten für Blockflöte und B.C., Bärenreiter
  - Mancini, Francesco: Sonate Nr. 1 für Altblockflöte und Basso Continuo, Peters
  - Marcello, Benedetto: Sonaten op. 2 für Altblockflöte und Basso Continuo I, II, III, Bärenreiter
  - Matteis, Nicola: Ground after the Scotch Humour (alt), Dolce
  - Pepusch, Johann Christoph: Sechs Sonaten für Altblockflöte und Basso Continuo, Schott
  - Philidor, Anne Danican: Sonate d moll, Bärenreiter
  - Telemann, Georg Phillip: Sechs Partiten für Blockflöte und Basso Continuo, Peters
  - Telemann, Georg Phillip: Sonate Metodiche, Dolce
  - Telemann, Georg Phillip: Zwei Sonaten für Altblockflöte und Basso Continuo, Peters
  - Telemann, Georg Phillip: Vier Sonaten für Altblockflöte und Basso Continuo, Peters
  - Veracini, Francesco Maria: Zwölf Sonaten für Blockflöte und bezifferten Baß, Peters
  - Vivaldi, Antonio: Sonaten aus Il pastor fido, Bärenreiter

2 hlasy + basso continuo (cembalo, klavír)

- do 1650
  - Turini, Francesco, Sonata a due canti, London Pro Musica
  - Uccellini, Marco: Aria sopra la Bergamasca, Bärenreiter
  - 17th-century Italian Chamber Music, Editio Musica Budapest

- 1650-1750
  - Bach, Johann Sebastian: Triosonate, Peters
  - Corelli, Arcangelo: Drei Sonaten, Peters
  - Händel, Georg Friedrich: Triosonate F dur, Bärenreiter
  - Sammartini, Giuseppe: Tři sonáty pro dvě altové zobcové flétny, Beneš
  - Telemann, Georg Phillip: Triosonate C dur, Bärenreiter
  - Telemann, Georg Phillip: Triosonate a moll, Bärenreiter

3 a více fléten + basso continuo (cembalo, klavír)

- do 1650
  - Bertali, Antonio: Sonatella for five recorders and continuo, Schott
  - Fontana, Giovanni Battista: Sonata, Dolce
  - Gabrieli, Giovanni: Sonata, Dolce
  - Schmelzer, Johann Heinrich: Sonata a 7 Flauti, Schott
- 1650-1750
  - Purcell, Henry: Three parts upon ground, Schott
  - Scarlatti, Alessandro: Quartettino, Peters
  - Schickhardt, Johann Christian: Konzerte für 4 Blockflöten und b.c., Bärenreiter

zobcová flétna a jiné nástroje

- do 1650
  - Castello, Dario: Sonata prima a Soprano solo, S, kyt, Schott
  - Schmelzer, Johann Heinrich: Sonata ad tabulam, S, hh, bc; Supraphon
- 1650-1750
  - Loeillet, Jean – Baptiste: Triosonate F dur, A, hob, h, bc; Bärenreiter
  - Pepusch, Johann Christoph: Triosonate F dur, A, h, bc; Peters
  - Quantz, Johann Joachim: Triosonate C dur, A, fl, bc; Bärenreiter
  - Scarlatti, Alessandro: Quartett F dur, A, hh, bc; Peters
  - Telemann, Georg Phillip: Trio-Sonate F dur, A, h, bc; Moeck
  - Telemann, Georg Phillip: Sonate a moll, A, h, bc; Peters
  - Vivaldi, Antonio: Concerto sol minore, A, h, vc, bc; Supraphon
- po 1930
  - Sokoll, Christa: Eine Reise um die Welt, SATB, perc; Bärenreiter

koncerty

- 1650-1750
  - Bach, Johann Sebastian: Brandenburgische Konzerte No. 2, 4, Bretkopf & Härtel
  - Sammartini, Giuseppe: Concerto in F für Sopranblockflöte und Streicher, Schott
  - Telemann, Georg Phillip: Konzert a-moll für zwei Soloflöten, Streichorchester und B.C, Nagels
  - Telemann, Georg Phillip: Konzertsuite F-Dur, Nagels
  - Vivaldi, Antonio: 6 koncertů op. 10 pro flétnu a smyčcový orchestr, Schott
  - Vivaldi, Antonio: Konzert C-dur für Piccoloblockflöte, 2 Violinen, Viola und B.C, Schott
  - Vivaldi, Antonio: Concerto in La minore; Il Gardellino, in Fa maggiore, Editio Musica Budapešť (klavírní výtahy)